

Alankomaissa pölytyspalveluiden tarjoajaksi pitää pätevoityä

Alankomaissa mehiläiset työskentelevät menestyksekkäästi kasvihuoneissa muiden pölyttäjien rinnalla. Osasyyn hyvään tilanteeseen on varmasti se, että mehiläistarhaajien tulee hankkia riittävästi tarhauskokemusta ja koulutusta ennen pölytyspalveluiden tarjoajaksi pätevoitymistä.

Claude Flener

Kotimaisia pölyttäjiä kaupallisille puutarhaviljelmille -hankkeen työryhmä vieraili maaliskuussa Alankomaissa hakemassa oppia ja ideoita mehiläisten sujuvaan käyttöön kasvihuoneissa ja kasvutunneleissa. Vierailukohteissa kiinnitti erityisesti huomiota, että mehiläiset toimivat kasvihuonepölyttäjinä erittäin hyvin, ja sen ansiosta pölytyspalvelut muodostavatkin suurimman osan mehiläistarhaajien tuloista. Mehiläistarhaajien on kuitenkin kerättävä tarpeeksi tarhauskokemusta ja koulutauduttava saadakseen lisenssin pölytyspalvelujen tuottamiseen.

Alkuun kaksi kurssia ja viisi vuotta kokemusta

Alankomaissa toimii neljä mehiläishoitajien yhdistystä, joista kaksi tarjoaa kasvihuonepölytyksen sisältävää pölytyskoulutusta. Tie pölytyspalvelujen tuottajaksi sisältää kurseja ja kokemuksen kartuttamista. Toisen yhdistyksen koulutusväylällä tarhaajan on ensiksi käytävä noin 20 opetuskertaa sisältävä mehiläistarhauksen peruskurssi. Kurssilla opetetaan itsenäistä mehiläistarhausta teorian ja käytännön harjoitusten avulla. Sisältö on samantapainen kuin

Pölytyspalvelua tuottavilla mehiläistarhaajilla on oltava runsaasti pesiä, koska pesät heikkenevät kasvihuoneissa ja ne pitää vaihtaa säännöllisesti uusiin. Heikentyneet yhteiskunnat viedään ulos toipumaan ja kasvamaan seuraavaa pölytystehtävää varten. Joskus heikkoja pesiä myös yhdistetään.

Suomessa tarjottavien peruskurssien. Tarhaajan on hankittava kokemusta vähintään vuoden ajalta vähintään kolmen yhteiskunnan tarhaamisesta ennen seuraavan askeleen ottamista. Seuraavaksi tarhaajan on käytävä noin 20 opetuskertaa sisältävä jatkokurssi. Kurssilla syvennetään peruskurssin oppeja. Lisäksi opetetaan pölytyspalvelujen ja emojen tuottamista ja mehiläistarhauksen ammatillista toteuttamista. Jotta tarhaaja voisi edetä seuraavaan vaiheeseen, hänellä on oltava tarhauskokemusta vähintään viiden vuoden ajalta vähintään viiden yhteiskunnan tarhaamisesta. Halutessaan voi laajentaa osaamistaan käymällä mesikasvikurssin.

Koulutuksesta saa viisivuotisen lisenssin

Kurssien ja viiden vuoden kokemuksen jälkeen tarhaaja voi käydä 36 teorituntia ja 8 käytännön koulutusta sisältävän pölytysmehiläistarhaajakurssin. Kurssi koostuu esimerkiksi

erilaisten viljelykasvien biologiasta ja pölytyksestä, pölytysolosuhteiden kontrolloimisesta, mehiläisten käytöstä avomailla ja suljetuissa tiloissa sekä pölytyspalvelun taloudesta. Kurssin tavoite on kouluttaa ammatillisia tarhaajia, jotka kykenevät tiiviiseen yhteistyöhön viljelijöiden kanssa. Kurssin käytyään tarhaaja saa kurssidiplomin ja lisenssin pölytyspalveluiden tuottamiseen. Lisenssi on voimassa viisi vuotta, ja sitä voi pidentää suorittamalla vähintään neljä kertausmoduulia. Mehiläistarhaajien yhdistykset varmistavat näin pölytyspalveluiden laadun ja palveluja tarjoavien tarhaajien ammattitaidon.

Voisiko pölytyspalvelukoulutus toimia Suomessa?

Alankomaiden malliin tutustuminen sai pohtimaan, kannattaisiko Suomesakin järjestää vastaavaa koulutusta. Kasvihuone- ja tunneliviljelyyn opettava kurssi antaisi mehiläistarhaajille mahdollisuuksia laajentaa pölytys-

Claude Flener

Mehiläistarhaaja Aad van der Sijde esitteli mehiläispesäänsä kasvihuoneessa, jossa kasvatetaan munakoisoa.

palvelutarjontaansa. Koulutuksessa tulisi ottaa huomioon muun muassa Suomessa käytössä olevien kasvihuoneiden ja tunnelien koko sekä niissä kasvavien hyönteispölytteisten kasvien erityisominaisuudet. Aikaisin pölytystarve kasvihuoneissa on maaliskuun lopulla, joten pitkä talvi ja sikiötön kausi vaatisivat mehiläisten hoidon ja talvehtimiskierron osalta sopivien toimintatapojen kehittämistä.

Niin sanotun sisätalvipölytyksen tarpeen odotetaan Suomessa kasvavan. Luonnonvarakeskuksen tilastojen mukaan tunneliviljeltyjen marjojen viljelypinta-ala on viisinkertaistunut ja marjojen viljely kasvihuoneissa on yli kaksinkertaistunut seitsemässä vuodessa. SML:n pölytyspalvelukartan mukaan pölytyspalveluja tarjoaa noin 150 mehiläistarhaajaa, mutta tyypillisesti avomaaviljelmille. Mehiläisiä käytetään satunnaisesti kasvutunneliviljelmien yhteydessä, mutta kasvihuonepölytyksessä käytössä ovat tuontikimalaiset. Kotimaisia pölyttäjiä kaupallisille puutarhaviljelmille -hanke testaa parhaillaan

mehiläisten käyttöä kasvihuoneissa ja kasvutunneleissa. Tuloksista kerrotaan myöhemmin syksyllä.

Erilaiset pölyttäjät täydentävät toistensa työtä

Vieraillemissamme kasvihuoneyrityksissä käytettiin sekä mehiläisiä että kimalaisia. Alankomaissa on tyypillistä käyttää useampaa eri pölyttäjää varmistamassa kattava pölytys. Mehiläisten ja kimalaisten ohella käytetään myös erakkomehiläisiä ja karpäsiä. Eri pölyttäjillä on omanlaisensa tapaperäitä siitepölyä ja reagoida muun muassa keinovaloihin ja ihmisiin.

Keinovaloja käyttäessä kimalaiset ja mehiläiset toimivat eri tavoin. Kun vuoden pimeinä aikoina keinovalot sytytetään kasvihuoneissa, kimalaiset täytyy ensin sulkea pesiinsä, jotta ne eivät lentäisi valoihin ja kuolisi. Polykarbonaatista valmistetuissa kasvihuoneissa mehiläisten taas on vaikea suunnistaa ja löytää takaisin pesäänsä, kun tilaan ei pääse UV-valoa.

Kimalaisten ja mehiläisten tapaahtaa kukalla eroa suuresti. Liian

suuri määrä kimalaisia voi johtaa kukkavaurioihin, kun taas mehiläisillä ei vastaavaa vaikutusta ole. Kasvihuoneytöntekijöiden ei tarvitse pelätä pistojen saamista työskennellessään erakkomehiläisten ja karpästen kanssa, mutta mehiläisten ja kimalaisten kanssa on opeteltava ottamaan pöriäiset huomioon.

Anna-Maria Borshagovski

Lisätietoa:
hunaja.net/liitto/hankkeet/kotimaisia-polyttajia-kaupallisille-puutarhaviljelmille-hanke/
www.facebook.com/groups/kpkphanke

Anna-Maria Borshagovski

Alankomaat on yksi maailman suurimmista maataloustuotteiden viejistä. Monet kasvihuoneet ovat valtavia tehtaita, joissa robotit kuljettavat sadon pakkaamoon ja työntekijöiden on näppärintä kulkea polkupyörillä.